

El Museu Darder, més enllà de la polèmica

El Museu Municipal Darder d'Història Natural de Banyoles es va inaugurar l'any 1916. L'origen d'aquest museu està en la donació que el Dr. Francesc Darder i Llimona féu a Banyoles de la seva col·lecció particular.

Francesc Darder i Llimona (1851-1918), veterinari de professió, fill adoptiu de Banyoles, un dels fundadors i primer director del parc zoològic de Barcelona, fou una persona que desenvolupà una extensa i polifacètica activitat professional dins el camp de la menescalia i les ciències naturals.

Professionalment exerceix primer com a veterinari; més tard obre una botiga (possiblement la primera a Barcelona d'aquesta mena) d'història natural, amb material per a col·leccionistes, taxidèrmia, material pedagògic per a escoles, etc...

La seva habilitat i destresa en la pràctica de la taxidèrmia li va permetre un alt grau de perfecció en la preparació d'animals naturalitzats. És també en aquesta època que publica llibres i fulletons divulgatius sobre diversos temes, especialment la zootècnia.

El desembre de 1893 és nomenat director de la Col·lecció Zoològica del Parc de la Ciutadella. Gradualment els seus treballs s'encaminen cap a la ictiologia i funda el Laboratori Ictiogenètic. Motius personals el porten a Banyoles, on hi fa freqüents estades. L'any 1910 hi organitza la primera Festa del Peix. Agraït a la ciutat de Banyoles pel bon acolliment que li dispensà, fa donació de les seves col·leccions per crear-hi el museu que porta el seu nom. Les

col·leccions llegades per Darder a Banyoles són fonamentalment les que procedien del seu comerç «Museo Darder» de la via Diagonal de Barcelona.

Entre el material que cedeix a Banyoles, destaquem:

- Col·leccions de peces dissecades de rèptils, mamífers i ocells.

- Col·leccions antropològiques formades per les mòmies egípcia i americanes, els fetus, les pells humanes, el boiximà naturalitzat i una nombrosa col·lecció de cranis, que més enllà del seu valor històric i documental tenen un interès científic indubtable.

- Objectes diversos de caire etnogràfic (armes, utensilis, instruments musicals, etc.).

- Material pedagògic com làmines, reproduccions de sistemes nerviosos de diversos animals, preparacions artificials d'anatomia humana, una col·lecció de cranis que reproduïxen troballes arqueològiques i etnològiques diverses i reproduccions frenològiques que mostren la topografia encefàlica.

Actualment el Museu Darder conserva la seva inicial distribució en sales (invertebrats, rèptils i peixos, ocells, mamífers i la sala de l'home).

És en aquesta última sala, la de l'Home, que hi trobem la col·lecció antropològica cedida per Darder.

La col·lecció Darder ha arribat fins als nostres dies sense grans variacions com un model de museu que correspon a la idea de museu de ciències naturals de principis de segle, evidentment diferent del que seria un museu de nova creació.

El Dr. Francesc Darder i Llimona

ciències naturals a Catalunya a l'època de Darder, la seva biografia i les seves publicacions, la ciutat de Banyoles i la creació del Museu Darder (1916), creiem que permet al visitant situar-se a l'època i tenir uns elements de judici que li permetin contemplar i entendre el museu.

MARIONA JUNCÀ I BONAL

L'opinió de la Junta Delegada del Museu Darder ha estat la de conservar aquesta col·lecció tal com era; ja que la Col·lecció Darder té personalitat pròpia i un caràcter unitari, es correspon i és coherent amb el moment de la seva creació (l'any 1916) i recull la tradició de les col·leccions naturalistes de l'època.

La sala de l'home, motiu de polèmica aquests últims dies, sobretot per una de les seves peces (el boiximà naturalitzat), és totalment respectuosa amb el que s'hi exposa i cal entendre-la dins el seu context històric quan l'interès per la variació racial, la variabilitat geogràfica de la nostra espècie i l'atracció per l'anatomia humana configuraven la gènesi d'aquestes col·leccions.

És precisament amb la intenció que quedés constància d'aquest context històric, que l'any 1986 s'inaugurà la primera sala del museu dedicada a Darder i la seva obra.

Aquesta primera sala, en la qual d'una manera esquemàtica tracta dels següents apartats: les

